

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперина (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Зимова сесия ради державної.

(X) В п'ятницю 29. марця н. ст. закінчила рада державна зимову сесию, розпочату 31. н. ст. січня. З повною зневірою збирали ся нововибрані послы ради державної на сю нову сесию, позаяк в самім воздуху висіла обструкція, она, так сказати-б, виглядала з кожного закутка грецької сьвятині, призначеної первісно для законодавчої роботи. Однак майже чотиролітна застоя заподіяла стілько лиха на економічній і фінансовій ниві австрійської держави, що терпеливість населеня дійшла вже до самого краю. Якнебудь нові послы вступили із зневірою і знеохотою до законодавчої сьвятині, якнебудь обопільне недовіре політичних сторонництв не охолонуло після давнішої пристрастної боротьби, якнебудь і доси не зложила ся парламентарна більшість для вособлюваня законодавчої роботи, всеж таки ніодно сторонництво, навіть найскрайніші між ними, навікші лише до галабурди, не важило ся систематично спиняти парламентарної роботи, не важило ся перед широкими верствами суспільности брати відвічальности за спиненє всякої роботи. Так отже малопомалу розрухала ся нова рада державна, почала працювати, а хоч майже ні одно засіданє не проминуло без хвиливого галабурди, всеж таки можна сказати, що рада державна як той недужий, довгою і тяжкою хворобою знемоцілий чоловік помалу з подувом весняного леготу починає приходити до себе. Як в звичайнім житю чоловіка, так і в житю австрійської ради державної не можна ще бути зовсім певним справдешнього подужаня, бо поворот недуги ще не виключений і може знівечити всі дотеперішні успіхи. Чотиролітна майже недуга полишила на парламентаризмі наслідки невилічими (отяжілість до роботи, простаковатість посунену до крайности, обвинженє позему політичного, значне ослабленє всякої поваги і т. и.), а хоч з тим може парламент, як то кажуть, клягати, всеж таки не буде він вже спосібним до великих законодавчих діл. Протягом двох місяців полагодила рада державна ледво

кілька дрібниць, на які давніше вистарчило би найбільше два тижні.

Перед самим роз'їздом на великодні сьвята займала ся посольська палата в п'ятницю на десятигодиннім бурливім засіданню відомою справою народного учителя віденьского і соціалістичного посла Зайца а іменно не так его справою, як засадничим питанєм конституційним, яке вяже ся з сею справою. Ся подія є справді знаменна для відносин, які виробили ся останніми часами у Відні і в долішній Австрії. Вихователь молодіжи, що зістав з вибору учительства членом ради шк. окр., а яко соціал-демократ послом і заступником інтернаціональних соціалістів в раді державній, виступав ще перед вибором до ради державної в окружній раді так яскраво в обороні свого партійного становища, що поважив ся грозити полчицями заступникови предсідателя і ледво повело ся здержати его від виконаня сеї погрози. Рада шкільна виточила єму дисциплінарку і предложила его усунути з учительства. Тепер та справа на внесене посла Офнера війшла до ради державної.

Ся подія є вельми знаменна для відносин, які у нас в останніх часах виробили ся. Спорудники основних законів з 1867. р. були переняті неперечно найкращими замірами, огороджуючи законодавчу репрезентацію постановами, які їй обезпечували всяку свободу. Тогочасним законодавцям певно і не снило ся, в часі безстанних приличних звичаїв парламентарних, що може послідувати занепад парламентаризму, що можуть настати часи, коли ще вчерашній учитель, якому повірювано релігійно-моральне вихованє невинної дівчорі, стане завтра заступником найрадикальнішої групи, що явно признала ся до републиканства і тим станула в яскравій суперечности з державним і суспільним ладом. Ся подія так яскраво кидає сьвітло на учительські відносини віденьські, що такі поважні послы як др. Мархет і др. Грабмаєр не хотіли розводити ся над сею сумною подією. Але подія має також засадничу сторону, яка живо доторкує ся парламенту. Посол не повинен у виконуваню свого мандату поносити ані моральної ані материяльної шкоди в своїм

заводі. Вправді конституційна комісія не могла de lege lata дійти до позитивної ухвали, бо § 16. закона про державну репрезентацію постановляє лише, що член ради державної підчас триваня сесії не може за карне діло — з виїмкою, коли его схоплять на горячім учинку — бути увязнений або судово переслідований без дозволу ради державної. Субкомітет ухвалив домагати ся зміни сего закона, проти чому виступив в своїй широкій бесіді др. Мархет в палаті, доказуючи, що дисциплінарне доходженє можна підтягнути під повисшу постанову §. 16-го і внесив, щоби сей §. розширено також на дисциплінарне і поліційне прослідованє. Вся палата сему притакнула і висловила тим погляд, що не можна нічого вдіяти з тим de lege lata, але можна до того дійти de lege ferenda.

В знаменитій і вельми основній бесіді що нагадує славні часи парламенту, др. Грабмаєр яко голова конституційної комісії здобув ся на цивільну відвагу і в широкім своїм викладі поучив послів не лише про права нетикальности але й про обовязки. Він вказав на те, що нетикальність відносить ся лише до висказаних слів, а не до незаконних чинів, заподіяних в парламенті, вказавши при тим на здичілість, яка тепер проявляє ся в раді державній. Неустрасимо і не ганяючись за дешевою популярністю, вказав др. Грабмаєр способи уздоровленя. Він нап'ятував строго не лише сервілізм супроти гори, але й супроти долини, і доказував що свобода не є сваволя. Сї виводи, до котрих ми ще повернемо, викликали дикі крики з боку всенімців, але всі інші демонстративно повитали гучними оплесками річ д-ра Грабмаєра. Можна сподівати ся, що слова такого сьмілого а знаменитого речника не перегомонять без наслідків і причинять ся до дальшого уздоровленя відносин в раді державній.

Гасителі.

Подавши поважний голос віденьского професора д-ра Ягіча в справі студентских розрухів в Росії, не від річи буде навести, як одна часть російської преси, а іменно тота, що стоїть

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

В коршмі.

(Конець).

За бабою слід в слід ходила тівь — довга на цілу коршму. Підскакувала і присідала, вигинала ся і викручувала, якби ся бабі покривляла. Але баба не зважала ні на тівь, ні на вояків, ні на жидівку, лиш гуляла все скорше та скорше. Піт виступив на лице, очи зайшли кровю і баба повалила ся на лавку.
— Горівки! — захарчала лячно.
Подали, випила і прийшла до себе.

— Оі оі! — махнула на відлів рукою.

— Вже не годна. Присяй Богу, не годна.

Не такої я бувало з паничом гуляю. Не такої. І догуляла ся до жидівської помийниці, до дідівської торби. Отось мені, мій паничку ясний, ладне віно справив, отось мене опорідив достатно. Що пліт то хата, що сьміте то палата!.. Ова! Велике діло!

Абож то не все одно, де вмерти, коби вмерти. Раз бабі смерть! Правда, мій соколе ясний?

Присунула ся до жовніра і шірила до него свої шербаті зуби.

— Тьфу! — сплюнув Іван і відсунув ся від неї.

— Не плуй, синовьку, не плуй.

Якбиєсь був мене молодого видів, то не сунув биєсь ся від мене, лиш до мене. Не з такими я собі починала, не з такими. Панич Казьо то був такий як принц, або той пан у Львові, де я перший раз за мамку служила. Як згадаю, то хотєм яка стара, а щось мною підносить. Стережіть ся хлопці, бо баба не жартує! Хе-хе-хе...

— Ов — мамуню! — відозвав ся капраль, та бо ви на старість дурісте, підпилисье собі та таке говорите, що слухати гидко. Знаєте що? Найліпше ідїть собі спати.

— Так, так — підхопила жидівка. — Ідїть собі спати. Панове вояки кажуть, щобиєсь йшли спати.

Баба повела червоними очима по хаті, а потім виляла їх у воздух

перед себе і жалісно спитала: — А деж я піду спати?

Ніхто єї не відповів. Чекала хвилю а потім хильцем, хильцем, так, як увійшла, — вийшла.

Обвіяв єї вітер і обстудив мороз.

Пустила ся до міста, але зробила кілька кроків і вернула. В місті всі спали. Хотіла йти на цвинтар, до трунарні, але щось собі погадала і не пішла. Сіла на лавці під коршмою і сиділа.

З неба летів дрібосенький сніг, як платки вишневого цвітю. Летів тихо і стелив дорогу. На вікнах мороз маловав срібні квіти. Деколи зривав ся вітер і пустував. То за хустку термосив бабу, то за подерту спідницю. А як видів, що вона

ближше правительственных кругів, відзиває ся про теперішні події на російських університетах. Сі голоси тим важливіші, що інші часописи не є в можності висказати прямо отверто своїх поглядів на студентські розрухи, вказати на причини їх та застановити ся над способами поправи.

«Кієвлянин», прибочний орган звісного проф. Фльоринського, помістив вступну статю, як нам доносять, з під його-ж така пера, в якій згадавши про напад на Победоносцева, приписує его «революційній шайці, яка знов, після довгої затишши, звернула ся до політичного террора», та свої сиводи про студентське заворушення кінчить такими увагами:

«Але в мінуто сумнівів ми уважаємо своїм обовязком сказати з глибокого переконання, що не належить прибільшувати сі допити, які нині переживаємо морально. Се лише пароксизми болізни духа, се лише зразки угнетаючі та доводячі его до безумного заблудження, гидкі, кроваві, але всеж таки зразки, викликані політичною злобою та виплекані хорою фантазією. Безумні гістеричні судороги, як і безумні, буйні бесіди, можуть зродити вибрики і тяжкі поодинокі проступки, але не представляють ніякої реальної сили. Се все розсієть ся та цезне так само бистро, як налетіло, перед живою дійсністю, перед сими реальними силами, якими живе здорова держава і здорова російська суспільність.

«Але і власть і суспільність повинні енергічно лічати болізню, щоби як лише можна найскорше усунути її та не збільшати числа безплідних і нещасних жертв сумних подій. Від власти жадаємо єдності та строгого виконування обовязків, які в преділах існуючих законів кожного ставити на своє місце і не допускає хитаня законом. Нема нічого гіршого, як нерішучість та побиванє ся, або зміна репресій та полєкцій, які родять непотрібні надії та викликають злобу, коли побуджена фантазія не здійснює ся. Аж непохитна дисципліна та законність ділають бистро і спасаючо, як спокійна і непоборима сила, якій кожний повинен підчинити ся.

«Власть зробить своє діло, але в моменти таких розрухів серйозне завданє лежить на образованім товаристві. Его здорова реакція, проникаюча тисячними дорогами, розганяє сей душачий чад та хоробливі уроня, які видає політичне невдоволенє своїх бездосвітних та податливих адептів, завіряючи їх про співчутє та піддержку загалу. В маленьких кружках, які політичні підбурювачі старають ся з'єднати собі та оточити кружком всякої ложи та нечесних але подражняючих представлєнь, сей обман і самообман виявляє небезпечний вплив, зріджуючи дерзкість і фанатизм. Але при дружнім співділаню суспільности цілий сей сплет ложи та обману, всі ті пороки хоробливо настроєної фантазії, вся ся гістерично побуджена чутливість цезають скоро, як болотні випари від подуву свіжого воздуха».

Ми далекі від того, щоби похвалити насильні заворушення або кроваві акти піметі за довголітні блудя державних верховників. Але читаючи наведені стрічки «Кієвлянина», всякий мусить стрясти ся з відрази, яку они виклику-

ють в образованім умі, що міг найти ся орган — а таких більше в Росії — який і слова оборони не сказав для цвіту і надії інтелігенції свого народа, а ще противно накликає до непоколимимого діланя «по закону» — розумій: адміністративному! Вже не вдаючи ся в шуканє глибших і давійших причин студентських розрухів, сам факт приділеня університетского студента за кару в ряди простих салдатів та розбиванє студентських зборів та демонстрацій за університетські права козацкою вагайкою, карабіною кулею, зсилкою та каторгою, вже вистарчить, щоби осудити діяльність російского привительства на поли удержаня «законного ладу» та погордити таким дневником, що завзиває «здорову суспільність» до співділаня з таким «здоровим правительством...»

Д О П И С Ь.

З Косівського.

(До відомости Сьвітлої Коменди кр. ц. к. жандармерії у Львові).

В Старо-Кутах замордували 8/2. с. р. женихів Микету і Катарину-Бойчук і мордівників досі не прихощено. Родина покійних визначила 400 К за прихощанє мордівників, а суд в Кутах просив се обголосити. Коли я се обголосив, парід наболілим відозвався між собою: «як прихощити розбійників, коли паничі (жандарми) павзе (пантрують) всяких виборів; ідуть більше на услуги старости косівського, гонять людей невинних на терміни до ц. к. староства в Косові. А он ген церкви пообкрадали, а злодіїв не прихощили — Кобачечки жалують ся, що у них раз коло разу коні викрадають, а паничі злодіїв не прихощили і кажуть Кобачечки, що як були у них правибори, то було моц (дуже много) паничів і жовніри були. В Кутах добувались опришки ніч від ночі то до Друка, то до Ходяцького, то Кшановского, то Постолихи, а панича ні на лік. Міщани покляли свою варту, по двох на кожній улиці, та жалують ся, що паничів не видають. І пани рехтєльні відрікають собі, що коли злодія або опришка тра прихощити, то іде як по груді, але коли старості треба паничів до виборів, то іде їх і по 30 нараз». — Суд такий викликає нетактовне поступованє.

Комісар ц. к. староства в Косові п. Лопушинський визвав під днем 18/1. 1901. ч. 22.322 гуцулку за розгарпаніє honogu війтівського на день 31/1 1901. р. pod zagrożeniem przymusowego sprowadzenia przez c. k. żandarmeryę, а уже днем перед речинцем приходив жандарм з погрозою, що примусово буде провадити гуцулку. На той самий день був Іван Гавушек v. Коввак а Польенок яко сьвідок против тій гуцулці до ц. к. староства визваний, а жандарм наперед приходив до него з поукою, що мусить іти. — До викликаной против мене справи людсьми злобними (справа мала переводитись 6/2. с. р. в ц. к. староства в Косові) мав жандарм гонити сьвідків. — Тепер знову мав якийсь ц. к. жандарм в днях 21., 22. і 23. лютого ходити по моїй парохії і вивідувати: що я беру за треби? Чому цмьнтар записаний на церков — а не на громаду? кілько плачу і чи плачу моїм слугам? чи не пасу худоби на цмьнтарі? і т. п. Понеже в якійсь там хаті мав той ц. к. жандарм «при-

писуваню протокулу» сказати: «ов! я се до гори ногами нанисав», то парід кепкує собі «що якийсь паний чи дурний жандарм списує на щось протокулу на нашого духовного». Понеже підчас побуту того жандарма в моїй парохії мали злодії вломити і викрасти комори у якоїсь бідної жінки, з котрою той ц. к. жандарм мав «протокулу» против мене списовати, то парід має бути крайно огірчений, що ц. к. жандарм не займаєсь особою злодія а їх душпастирем.

Понеже вся та деморалізація має діятись на підставі якогось приказу (голосно чути, що ц. к. староства в Косові), то позволяю собі звернути увагу Сьвітлої Коменди кр. ц. к. жандармерії у Львові на ту невластивість, а зглядно просити, напроваджені ту факти провирити, чи ц. к. жандармерія поступає власновільно чи на приказ і то легальний?

Іван Попель
парох Довгополя.

Н О В И Н К И.

— Календар. Ві вторник: гр.-кат. Йоана муч., Фотини; рим.-кат. Францішка. — В середу: гр.-кат. Якова; рим.-кат. Рихарда.

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати. При сій нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залежлости, о остаточне їх вирівнанє. Ми зневолені оплачувати все готівкою, тому не можемо на будуче нікому уділяти кредиту, отже Адміністрація була би приневолена при дальшім триваню залежлостий висилку часописи безусловно здержати.

— З народного руского театру в Стрию. Ві вторник дня 2. цвітня відбуде ся передпослідне представленє: Барон циганський, опера в 3. діях, переклав др. Е. Олесницький, музика І. Штрауса. В середу дня 3. цвітня: Візник Геншель, драматичний образ в 5. актах Г. Гавитмана, переклад А. Крушельницького.

— Презенту на гр.-кат. парохію в Рунгурах коло Коломиї одержав о. Олекса Слюсарчук, дотеперішній парох в Ключеві великім.

— З Руского товариства педагогічного у Львові. На засіданю Виділу дня 23. марця с. р. ухвалено розширити бурсу товариства з 30 на 50 учеників.

— Де справедливість? Один з наших читачів пише нам: В статях повних грози, поміщуваних від довгого часу в «Руслані» під заголовком: «З країни вужди і здирства» було нераз писано, як судиї в Путилові на Буковині не розуміючи рускої мови, переслуховали та судили гуцулів, котрі крім рускої мови жадної иншої не розуміють, як притім писар-жидок перекладав судиї на німецке буцім-то те, що гуцул по руски говорив, — і як то якоесь гуцули в своїх спорах з жидами при такім веденю справ все зле виходило. Є многі розпорядженя міністерьяльні на те, що судиї і судові урядники зобовязані є бесіду того населєня знати, межі котрим урядують. Але чи старшина судова в краю — в Буковині й в Галичині — про се дбає? — видно, що ні. Бо ото в остатних часах зайшов такий випадок:

В вишнім суді краєвім у Львові два фельдвєблї-жиди здавали табулярний іспит — виключно в німецкім язичі, щоби потому ушасливити буковинських Русинів своїм урядованєм, бо ті кандидати кепско по польски уміють. Один член іспитової комісії хотів їх дещо по руски питати, щоби пересьвідчити ся, на скілько они розуміють руску мову, бо їх

засипляє, то брав і телівав вивіскою. А тимчасом мороз закрадав ся тихо, прошибав шкіру і добирав ся до костей. Баба дзвонила зубами. Зразу випита горівка ніби її гріла і додала охоти, а потім горівка перемінила ся в студєну воду і розливалася ся зимном по жиллах.

Скупилася і скорчила в двоє, взяла ноги під себе, а голову вєнула в тулів. Лиш очи лишили ся на верха. Дивили ся на білу дорогу і як ті голуби летіли по ній далеко і далеко аж до рідного села, аж до батьківської хати.

Повіяло на неї запахом вишневих садів і теплом літного полудня. А ту, так зимно. А ту вітер зриває ся чим раз дужший і вже не гойдає а термосить і телєнає

вивіскою на коршмі — трас — трас — трас.

Оглянула ся і мало не крикнула з дива.

На вивісці стояв він, панич Казьо. Таке лице румяне, повне, такі чорні вуса. Показував червоні, точені коралі і всьміхав ся солодко, аж очи жмурились. А потім вхопив бабу і почав тулити до себе. Зробило ся бабі тепло. Дуже тепло... Сидить собі она над колицею і гойдає паньську дитину. А-а-а-а! А єї хробачок мізерний, а єї сиротятько бідне, в зимній хаті ніжками з голоду стягає. А не кричить, ні! Нехай стягає, нехай кричить, ще вона єму порадить. Жити мусить. Та чого воно від неї хоче. Дрібоче тими ногами худими, таке страшне і сиєне та обіймає за шию... Йди геть,

йди геть, вона часу не має. Жидівка кличе, щоби жидівята заколисати та до гостей іти. Гостий найшла ціла коршма. Буде забава, ой буде забава... Вхотять чорноброву Мариську і піде коршма до гори ногами... Змучила ся Мариська, ой змучила ся Мариська. Сили загрейцар не має, рукою не кине!.. Беруть Мариську, і вносять з коршми... Хто? Чорти... Гу-у! Чорти!..

Христе, Сусе, Боже ратуй єї бідну, она не винна...

Зступили ангели з неба, взяли єї за руку, ведуть... А там так ясно, ясно.

Випровадила жидівка вояків і посьвітїла, поки не вийшли на дорогу. А потім пішла подивити ся

за хату, чи не сидить піячка на лаві.

З криком вернула до коршми. Піячка замерзла. Задеревіла... Збудили ся жиди і зробили раду. Буде клопїт, буде біда. Приїде поліцай, поведе до магістрату, будуть писати протоколи.

А потім присудять, щоби вони бабу поховали, бо у них колись служила і під їх хатою вмерла. Яка біда, який клопїт, який кошт!

І коли вітер втих, а місяць виплив з поза хмари, то видно було, як двоє людей несло щось важкого з лавки під коршмою геть за дорогу, в рїв.

Краків, 1901.

лиш меж Русинів дадуть, а не меж Румунів. Але предсідатель іспитової комісії відповів, що не потреба їх по руски питати, бо кандидати „не хотять в иншій мові іспит здавати, як тільки виключно по німецьки!“ А на шок є принце §§. 5. уступ 3. і 42. розпоряджень мін. справедливости з 18./7. 1897 Ч. 170 В. 3. Д. що-до знання мов в канцелярійній службі? Які то урядники з них будуть, як не будуть розуміти Русина, глядаючого свого права в суді і як Русин їх не буде міг порозуміти?

— **З львівського університету.** П. Франц Худерський, Русин, родом з Сороцька в Галичині, одержав степен доктора медицини.

— **Іде, іде!** Дефравдант Новіцький іде до Львова — як доносять найновіші телеграми. Німецькі власти передали Новіцького старості в Фрідланді, а звіттам леда хвиля надіде в нього Львова, на радість чи на смуток магістрату. — Кількох урядників львівського магістрату одержали на нині візванє до прокуратури, в цілі їх нереслухана.

— **Як у Львові замітають галерії в каменницях?** Нині бачили ми архікомічну процедуру замітання каменіці при ул. Коперника. По заметеню цілого подвір'я, сторож позамітав галерію на I. поверсі, опісля поїв на II. поверх і змів звіттам пів корця сьмітя. Сьміть розвіяло ся по цілім подвір'ю, а багато присіло на галерії I. поверха. Опісля сторож пішов замітати галерію III. поверха. Сьміть летіло знова стрімголов на подвірє, а децо лишило ся на галеріях II. і I. поверха. Потім служниці двох найвищих поверхів замітали кожда свою частину в різних порах дня, опісля тріпали коверці, постіл, одіж і т. д. Чи в виду того можна дивувати ся, що тільки людей умерає на сухоти?

— **Наслідки неосторожності.** На днях приключив ся у Львові нещасний случай з заміною лікарства і був причиною смерті 5-літнього сина лікаря д-ра Півля. Сирава представляє ся так: В антиці п. Вевюрского при ул. Галицькій приготовано два ліки: опіумовий відвар, сильну отрую і т. зв. «дитинячий медок». Саме тоді прийшла служниця від д-ра Півля купити «дитинячий медок». Ляборант замість дати жада ного ліку, через ошибку наляв до флажчини опіумового настою. В наслідок неосторожності дитина померла по кількох годинах муки. Того самого дня були ще дві сторони в антиці по «медок», але першій не видано ліку, бо ще не застиг, а другій ляборант вже видавав отрую, як зателефоновано про смерть дитини. Ляборант понюхав виданий лік і зі страхом пересвідчив ся о своїй ошибці. — Державна прокуратурия зарядила слідство, о скільки завинила аптика, а властителя аптики, як говорять, трафіла апоплексія.

— **Комічна пригода** приключила ся недавно в Пісек в Чехії. До торговлоружа Еггєрта прийшов якийсь Побуда і зажадав набитого револьвера. Еггєрт видав єму револьвер, але набив єго магнєзійовими патронами, які видають великанський гук, але є нешкідливі. Побуда з купленим револьвером пішов прямо до шинкаря Вальда і казав собі видати всі гроші. Коли сей відказав, Побуда виймив револьвер і вистрілив до Вальда шість разів. Вальд упав, але... зі страху, а Побуда здурнів на місці і дав ся увязнити.

— **Дивогляд.** На днях в парвскім лікарскім товаристві представлено членам товариства чоловіка без рук і ніг. Він походить з азійської Росії і називає ся Микола Кобелков; є жонатий, батько 6 живючих дітїй. Не хоче ся вірити, аби Кобелков міг сам їсти, пити, писати і рисувати, а однак так є дійсно.

— **Про студентські розрухи** пишуть нам з Казаня: На казаньскім університеті почались також розрухи, однак не вся молодіж брала в них участь. Студенти перестали ходити на виклади і почали устроювати сходини, на яких являла ся одна четверта часть всеї молодіжи, вписаної на університет. Результатом сих зборонених сходин є се, що трійцять трьох студентів виключено з університету.

Комітет «товариства законів людини» в Брюкселі ухвалив протест против російского правительства за знущаня над студентами. Кількасот бруксельских студентів устроїло демонстрацію перед російским консулятом.

Карловича, убійника мін. Боголепова, засуджено на 20 літ каторги в підземних мінах Сибіру; однак на жадає царя, котрому кара видає ся малою, відбуде ся ревізія процесу.

— **«Старий союзник» Німеччини.** З нагоди вбудованя нової касарні для полку гренадієрів ім. цєсаря Александра в Берліні виголосив німецький цєсар промову до вояків і офіцєрів, а в ній сказав, що на случай війни Німеччина все побідить, бо «за нею стоїть могучий старий союзник — Пан Біг в небі».

— **Заохота до супружества.** В Пенсильвенії в Америці ухвалено закон, яким приневолює ся мушци до женячки. Після сего закова, кождий мушцина, старший понад 40 літ, як не хоче женити ся, мусть о се просити власти і зложити таку 500 франків. Фонд, призбираний в сей

спосіб, має служити на удержанє старих панів, понад 40 літ, які не мали щастя найти, або не хоґіли найти собі мужів. Крім того кождий горожанин Пенсильвенії, що женить ся з дівчиною з иншої держави, мусть заплатити такий самий датов на више згадану цілю.

— **З Женєви** доносять до Gaulois, що убійник цєсарєвої Елисавети жадав, аби єму було вільно передплачувати Annales politique et litteraires. Коли завідатель вязниці відказав єго жадаю, Люккені заявив, що не буде нічого робити. За се стрітила убійника заслужена кара, бо заборонено єму читати книжки і відбрано вино.

— **Передчасно.** На цілім сьвітї панує такай звичай, що часописи оголошують конкурси; однак не все ті конкурси мають властиву цілю — послужити в користь єспєльности. Якась англійска часопись оголосила нагороду для того, що напише найліпшу відповідь на питає: «Що маємо зробити з Деветом». Вовк ще в лісі, а вже ділять ся єго скірою: Одні відповідають, аби Девета розстріляти, другі, аби вислати на остров св. Елєни, инші радять замкнути єго на п'ять літ до вязниці.

— **Господарські ради.** Каляфіори потребуєть доброї землі і частого підливаня. З капуста треба вибирати ранні сорти, щоби опісля усєниці не робили великої шкоди. Так само потреба добирати ранні сорти моркви і калярепи. Голов часту салату можна сїяти аж до початку липня. Ростини, котрі в марці сїє ся в розсаднику, можна в цвітї пересаджувати на грядки. Селєра розвиває ся найкрасше аж в осєні і для того треба єї лишити на грядці аж до часу, коли настануть морози. Цибулю сїяти в марці і добирати добру землю, сьвіжо по гноєвню; добре грядки скопати і держати чисто. Огірки потребуєть місця до сонця і пухкої та поживної землі. Щоби мати ранні огірки, треба садити зернята або в розсаднику або у вазонках, а відтак пересаджувати на грядку, коли вже не можна побоювати ся приморозків. При пересаджуваню треба на то уважати, щоби на корінцях було багато землі і щоби їх не притискати. Фасолю пішу і тичку треба садити аж в маю, щоби єї приморозки не зварили. Горох можна садити зараз з кінцем зими, а коли єго опісля збере ся з грядки, посїяти пішат. Дві річи піддержують дуже урожайність города: очищуванє з бур'янів і компост. Город повинен бути як найбільше чистий, а всі бур'яни можна ужити до робленя компосту. Коли земля ялова, то компостом робить ся єї урожайною. Коли земля за масна, то треба домішати чистого, мілького піску і трочина. — Оттакими способами може кождий господар поправити свій город і збільшити хосєн з него.

— **Дрібні вісти.** В податковім уряді в Бєчу відкрито нову дефравдацію. До тепер сконстатовано, що хибує 3.000 корон. — В Кракові завязав ся «Кружок студенток (Польок) університету» на взір «Кружка українских дівчат». — Вільгельм Шехтель, радник львівської поліції, одержав кавалерскій крест ордера Франц Йосифа — При нинішнім тягненю 4% державних льосієр з 1854 р. голова виграла 210.000 К упала на серию 1.269 ч. 2, а друга виграла 21.000 К на серию 1.269 ч. 37.

— **Гумористичний кутик.**

Було актор посварив ся
З критиком своїм —
Критик дуже обидив ся,
Актор не зовсім.

Але слово так по слову,
Прийшло до образ —
Критик стратив було мову,
Актор ані раз.

— Не позволю обидитись —
Критик закричав —
Мушш ти зо мною битись
Після чєсти прав.

— І не думаю я битись —
Актор закричав —
Ні стріляти, ні рубати
Після жадних прав.

Бо як ти мене скалічш
В руки, чи в лице,
Зробиш мене неспосібним
Для сцени на все.

А ти критики безлузні
Ще будеш писав,
Хотьби я тобі, небоже,
Й голову відтяв.

Наука, штука, література,

Учитель, ч. 6. з дня 20. с. м. Зміст: Душа дитини. — Людова гігієна, людова етика, людо-

ве вихованє. — На чім полягає фєрмальне вихованє? — Вихованє молодіжи в Англії. — Жадаєня буковинських Русинів на поли шкільництва. Загальні збори тов. «Шкільна Поміч» у Львові. — Всячина.

Малий фєйлєтон.

Золоте руно.

Сучасна драма в 3. діях Пшибишевского.

О скільки в своїх повістях Пшибишевский є змісловим аж до порнографії, а при тім неясним і хаотичним, о стільки, перекинувши ся на поле драматичної творчєсти, став простим, ясним і чистим аж до моралізаторєства. Єго дві драми, які перейшли сєго року через львівську сцену, можна би навести на доказ, що автор завернув ся з того мрачного, декадєнтистичного парнаєсу, на який повів єго силою свого полумінного слова не лише «Молоду Польщу», але на жаль і частину «Молодої України».

«Золоте руно» є драмою супружного виродества. Автор виводить страшні наслідки занєханя Божої заповіді: «Не чужолож!» Люди не журять ся про те, коли складають приємні жертви на олтари лесного молоха: плєтєскої любови, але се опісля «мєтять ся, страшно мєтять ся!» Рушиц (п. Хмєлїньский) зрадив був жінку свого приятєля, який дізнавши ся про те, відобрав собі житє. Щоби спокутувати свій гріх, Рушиц заінікував ся дитиною свого гріху, оставшим сиротою, малим Рембовєкам, але ще надто основав великий шпиталь, для якого посьвятив всі свої материяльні средства і стараня. Літа минали і, здавало ся, затирали слїди давного простунку і горя. Директором став Рембовєкаї і в тісній дружбі зі своїм приятєлем і оінікуном Рушицом вели добродїєне заведєне на благо терпєчлої людскєсти. Але ось приключило ся новє лихо. Перед роками Рембовєкаї запізнав ся з жінкою свого підвласного в заведєнє лікаря Лонцкогє і ся знакомість довєла їх до гріха. Наслідки не дали ждати на себе: прийшла на сьвіт дитина, яка легально уходить за дитину Лонцкогє. Але між тим Рембовєкаї пізнав панну Ірину, полюбив єї щиро і одружив ся. Пів року залєднє живуть з собою, але Рембовєкаї вже чєє докори нечистого сумлїня. Вид хорої та пригнобленєї Лонцкої не дає єму сєпокою, а безпідставна завдрість о власну жінку затруєє єму родинне щастє. І тут зачинає ся штука.

Рушиц розважає Рембовєкагє (п. Сольский) хотїл не закриває гїрких слів правди, що такі простунки мєтять ся в сємє поколїнє. При тім натєкає на літерату Пшецлавского, своєка Рембовєкаї, який від недавного часу перебуває в їх домі і щось занадто крутить ся коло панї дому. Однак Рембовєкаї не припускає такого про свого друга, а вєяку тїнь підозріня розвиває Ірину, яка на єго докори за байдужність і холод відповідає зі своєї сторони викиданя, що він єї мучить безпідставною завистию, відчужєнем ся від цілого сьвіта, одностайностию житя, коли єї молодість потребує волї, цвітїв, музики і танців! Як-раз появляє ся репрезєнтант сєго безжурного, весєлого житя, літерат Пшецлавский (п. Тарасєвич). Він любив Ірину ще від дитиньства, але коли прийшло до рішучої хвилї злучєня ся на віки, він волїв уступити місця Рембовєкагє, а сам виїхав за границю, аби «спотужити в самотинї, стати великим, заволідити вєім, здобути славу і масток». А вернувши по році навязує дальший хід тих любощів з Іриною, без огляду на се, що она стала жінкою другого, бо «він має до неї право своєї любови. Тож коли остали тепєр самі, Пшецлавский своєю вимовою та фїантєстичними образами старєєє їхньому нечесному знєшеню надати чар поезії і неовздержної пристрасти. Єму перебиває Рушиц, який надїйшовши, робить дуже прозорі алюзії до їх самотини, а відтак зовсім отверто остєрїгає перед супружєю, зрадою та радить Пшецлавскому сєйчас виїхати. Але єї слова викликують як-раз противний вислїд, бо по відходї Рушица, обєє ошоломлєні грішним чувством кидають ся собі в рамена, аби піти «в пєкло, але разом!»

